

almas

sz.) s általa

erjedt Ifjúsági

n Etelka.
edvelők.
A rózsató.
Philemon.
— A Wolfsbühl
ti kápolna.
királyfi.
es fehér rózsák.
n virágai. —

Kristóf élet-
— Színjátékok.
kötött és egy
70 kr.

ország. A ma-
a dr. Dulácska.
ttel. Szines táb-
. 2 frt 50 kr.
ekkel. Második
ötésben, 30 szí-
. 1 frt 70 kr.
gmond, a bré-
a magyar ifju-
a Géza. 94 kép-
. 2 frt.

és Pierette, a
argó élet veszé-
tal koszoruzott
után fordította
éppel. Kemény
. . . . 50 kr.

gyar történet je-
aférjainak szí-
en. Kis honfiak
rta a Jókendvü
r Mihály tanár.
. . . . 60 kr.

ények és elbe-
jó gyermekek-
Szines táblába
. . . . 1 frt.

tett kötetei
. . . . 3 frt.

henaem épület.
lapesten.

MAMANAK. (Lásd a 390. lapon.)

Ára negyedévre 1 frt 40 kr.
Megjelen hetenkint egyszer. 16 oldalon.

1888 december 16-án.

XXXV. kötet, 25. szám.

A CSODÁLATOS PAJTÁS.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

AMINT beértünk a szobába. Gabi lerogyott egy székre, inkább holtan mint elevenen. Nagyon megijedtünk. Szidike szaladt vízért, de mire elhozta, már nem kellett Gabinak. Egészen megtörve, fejét lecsüggesztve ült ott, mintha nem is tudna semmit magáról.

Mi csak bámultunk rá, mert épen-séggel nem érthettük a dolgot. Hiszen alig jó fél órája, hogy apánkkal utnak indult haza felé s akkor még nem volt semmi baja. De még kevésbé érthette mamánk. Mi mégis csak gondolhattunk olyanformát, hogy Gabi talán újra megszökött hazulról, atyja talán nagyon kemény büntetéssel fenyegette; de mamánk semmit sem tudott a történekről. Nem is igen fürkészte azonban, neki elég volt azt látnia, hogy szegény Gabinak valami nagy baja van. Oda lépett hozzá, magához ölelte a fejét, gyöngéden megsimogatta és szelid, szerető hangon mondá:

— Valami nagy bajod van, kedves fiam. Szólj egészen nyíltan, akkor talán segíthetek. Légy teljes bizalommal hozzám, akkor tudni fogom, mit tegyek. Beteg vagy? Bántott valaki?

Mi már ismertük azt, mikor jó mamánk valami bajunkban ilyen gyöngéd szeretettel szólt hozzánk. Jóra fordult is mindig ilyenkor, akármilyen bajban voltunk. És a nyájas szó Gabira is hatott. Főlemelte a fejét, eleinte mintha szinte csodálkozott volna, hogy ily szeretettel szólnak hozzá. Aztán csüggedten mondá:

— Nem... nem vagyok beteg... nem is bántott senki... csak én magam vagyok az oka...

— Akkor annál inkább meg kell mondanod. Mert ti gyerekek a bajba bele tudtok keveredni a magatok erejéből, de kimenekülni nem. No, de azért vagyunk mi öregek, hogy kisegítsünk és én bizonyosan kisegitelek, csak tudjam, mi a bajod.

Gabi szólni akart, de mégsem szólt, hanem félénken, röstelkedve mi reánk nézett. Mamánk rögtön megértette.

— Jobb lesz, ha csak ketten leszünk, ugy-e? Szidike, Ödön, menjetek a szobátokba.

Engedelmeskedtünk, ámbár persze ez egyszer nem igen szivesen. A mi helyünkön akárki is ugyancsak kíváncsi lett volna megtudni, mi történt Gabival. De hát mamánk szavának mindig engedelmeskedtünk s szobánkba vonulva, törtük a fejünket, csak hogy nem igen találtunk ki semmi okosat. Mikor nem sokára apánk hangját hallottuk a tornácson, türelmetlenül szaladtunk elébe.

— Apácska! Hát mégis csak megszökött?

— Kicsoda?

— Hát Gabi.

— Dehogy szökött. Bementem vele a házukba és az öreg cselédjük kezébe adtam át.

— És mégis megszökött. Itt van nálunk, egészen tönkre téve, siralmas állapotban.

— Lehetetlen! Hiszen még örülni látszott, mikor haza ért.

A beszélgetésre kijött mamánk is. Mikor aztán ő is mondta, hogy Gabi itt van, persze elhitte apánk. És nem csak elhitte, hanem mindjárt meg is értette az egészet egy pár szóból. Később mi is megértettük lassacskán, a mint megtudtuk, mi történt, mikor mamánk egyedül maradt Gabival.

Mamánk legelőször is csöngetett a cselédnek. Látta, hogy Gabi ruhája csupa víz.

— Mindenek előtt, akármi történt veled, ezt a nedves ruhát le kell vetned, mert bele betegszel. Az Ödön fiam ruhái épen jók lesznek.

Átöltöztették s Gabi engedelmesen hagyta, hogy tegyenek vele akármit. Inkább csak mentegetőzött.

— Oh... én nem akartam alkalmatlanságot okozni... csak egy kicsit megpihenni biztos helyen... már majd összerogytam.

Még egy csésze meleg tejet is meg kellett innia s mamánk mind ez idő alatt nem zaklatta kérdésekkel. Csak meg-megtapogatta és érezte, hogy a homloka egyre forróbb, a keze pedig hidegebb.

— Beteg vagy te, kedves Gabi, hiába tagadod.

— Nem tudom... a fejem úgy ég... talán csak a hosszas futástól.

— És ki elől futottál? Tehát mégis bántani akart valaki?

— Igen... azaz nem... oh! Csak magam vagyok az oka... megvallok mindent, már úgy sem akarok többé tovább szökni.

— Szökni? Tehát megszöktél?

— Meg. Elmaradtam az iskolából... pedig már ugyanis nagyon haragudtak reám a tanárok; kimondták, hogy ha még egyszer rosztat teszek, kicsapnak. Nem mertem többé az iskolába menni... haza sem, mert apámnak bizonyosan izentek az iskolából... világgá akartam szökni, de roszul jártam, becsuktak egy szobába, onnan kiugrottam az ablakon s egy vizes kádba estem, aztán üldöztek, el akartak fogni, a ruhámat tépdelték, a kalapom elveszett... oh... vagy két óráig futottam, nem is tudtam, merre... már elhagyott minden erőm, mikor ide értem. Csak még egy kicsit pihenek... aztán megyek...

— Dehogy még, kedves Gabim, szólt mamánk szeliden. Hiszen csupa tűz a fejed, nagy lázad van, beteg vagy. Talán félre is beszélsz, mert amit most magadról mondtál, azt nem tudom elhinni. Olyan derék, kedves fiúnak ismertünk! Az nem lehet, hogy téged a tanáraid ki akartak volna csapni. Magad mondtad Ödönnek, hogy szeretnek a tanáraid, te vagy a legjobb tanuló az osztályban.

— Oh... az... az nem én vagyok, az más.

— Mondom, láz gyötör, félre beszélsz. Hisz az érthetetlen. Te nem vagy te, hanem más?

— De igen, az úgy van. Nem én vagyok az, a kit megszerettek, hanem a testvérem.

— A testvéred? Hát van testvéred?

— Van, ikertestvérem, Elemér. Nagyon hasonlítunk egymáshoz, apácskánk egyforma ruhában járat is, és sokszor nem

ismer reánk, még aki ismer is. Csak Elemérnek lett volna szabad ide jönni, de én kíváncsi voltam... és ő olyan jó... oh,

ne haragudjanak reá, csak én vagyok a hibás.

Azután elbeszélte az egészet. Elemér

KARÁCSONI REMÉNYEK. (Lásd a 389. lapon.)

volt az, a ki a mi kis Évikénket megmentette, de eltűnt s Gabi épen szintén ott járt, ő törte be az ablakot, neki gyűlt meg a baja a rendőrrel, s őt hívtuk meg

aztán magunkkal, pedig a meghívás Elemérnek volt szánva. Mindjárt kitalálta a beszédünkből, hogy Elemérrel van valami dolgunk s jó tréfának gondolta, hogy Ele-

én vagyok a
észet. Elemér

ghivás Ele-
kitalálta a
van valami
a, hogy Ele-

mér helyén szerepeljen. Otthon aztán elmondta Elemérnek, hogy a nevében barátságot kötött velünk, mi várjuk a látogatást. Gabi pedig szintén kívánt hozzánk jönni, de mivel már úgy szerepelt, mintha ő volna Elemér, nem akarta előttünk elárulni magát s rábeszélte Elemért, hogy felváltva jöjjenek hozzánk, mi nem fogunk rájuk ismerni, hogy ketten vannak. Elemérnek eleinte nem tetszett a dolog, de aztán mégis bele egyezett, mert Gabi azt mondta, hogy ez csak néhány napra való tréfa: majd vagy egy hét múlva fölfedezik előttünk, hogy ketten vannak és akkor mindnyájau nagyot fogunk mulatni a tréfán. Elemér szavát adta, hogy nem árulja el, nem rontja el a mulatságot. Így aztán persze mi váltig csodálkozhattunk, hogy új pajtásunk egyik nap nem olyan, mint a másik napon. A mit ők ketten különbözőképen tettek, azt mi egynek tulajdonítottuk. Egyik napon a szelid, derék Elemért láttuk, ki szerény, illedelmes volt és jogosan dicsekedhetett, hogy tanárai szeretik; a másik napon a rakoncátlan Gabi került elénk. És így történt, hogy mi azt hittük: a kalandokra indult Gabi jött vissza hozzánk. Mikor pedig őt javában üldözték szerte a városban, nálunk Elemér járt látogatóban, a ki a mi beszédünkből értette meg úgy félig-meddig, hogy Gabi már megint valami gonosz csínybe keveredett. A jó Elemér elszomorodott, de mert szavát adta, hát még akkor nem árulta el a dolgot, hanem engedte magát mint bűnöst haza vezetetni, eltökélve, hogy otthon atyjának fog mindent elmondani.

(Vége következik.)

KARÁCSONI REMÉNYEK.

(Képpel a 388. lapon)

NÉZD Aranka, micsoda?
Biz az arany halacska!
A pikkelyök ragyogása,
A hajnalnak hasadása.
Mintha égne bűvös tűzben —
Olyan mint a láng a vízben.
Minden pikkely, oda nézz —
Akár egy-egy arany pénz!
Ha egyenkint lefeszítném
A boltost kijizethetném!
De hát ki lesz fizetve ő,
Karácsonyig hitelez ő;
Karácsonykor a Jézuska
Ajándékát majd meghozza.
Kicsi tömzsi patyolat kéz —
Ó, lesz abban sok arany pénz!
Azzal magunkat megváltjuk...
Kis Jézuska, szent nevedet,
Mégváltó kicsiny kezedet,
Amíg élünk, mindig áldjuk!

SZOMORU MIKULÁS.

RAKONCZÁTLAN kis leány voltam én, nem használt nekem sem büntetés sem szidás, — csak néha nagy ritkán a verés egy-két napra kifutotta, de azután mindenben vissza estem a régi kerékvágásba.

Egyszer már sehogy sem birtak velem, mivel a ruhámat össze téptem, a hajamat össze borzoltam, a tenta-tartót fel-döntöttem és a mama selyemruháját vele elcsufítottam, melyet éppen akkor hozott el a szabótól a cseléd, nem is említve az óra elrontását és az ablak kitörését; ami mind az én művem volt. Csordultig telt meg a pohár.

— Nem kapsz Mikulást! mondá feddőleg a mama.

hajó elakadt, hamar észre vették. Lázassal futott apraja-örege, férfiaszszonya a partokhoz; nyilván attól félték, hogy a hajó hamarabb el talál menni, mintsem ők dohányt, pálinkát s más egyebet becserélhetnének. Föl és alá szaladgáltak a partok mentén, próbálgattak a jégen járva közeledni, próbáltak csónakal közeledni: nem sikerült. Végre egy helyen némi vízbarázdára akadtak, mely a hajó közeléig vezetett. Pár pillanat alatt benne volt egy nagy bőrcsónak, a másik

perczenben teleülte azt aszszony, férfi úgy, hogy a csónak egész a széléig vízbe merült. És azután neki! Nem gondoltak a veszedelmes jég-élékkel, fölborulással, ami könnyen végzetessé válhatott volna. Semmi baj se történt, eljutottak a hajóhoz, s nyomban a csónakról a hajó oldalon kúsztak föl folytonos viho-

gás, kaczaj és »anoaj, anoaj!« (jó napot, jó napot) kiabálás között. Mindkét részről igen barátságos volt a találkozás és alapja lett azon jó viszonynak, mely 10 hónapi ittletünk alatt meg nem szűnt. A hajó csakhamar találkozó helye lett a környéknek. Naponként a hajó oldalánál kutya-fogat kutya-fogat mellett állt, vagy jobban mondva, félig behavazottan feküdt és várt a hajón időző gazdára. Sőt messze tájakról is érkeztek vendégeink; egyiket a kíváncsiság, másikat a hideg terelte be hozzánk, no meg valami kis meleg ételt, dohányt, pálinkát is megkivántak.

A csukcsok mindnyájan igen edzetek. A férfiak 30—40° hidegben egész napot is eltöltenek a jégen oltalom és élelem nélkül. Szomjukat oltja a hó, éhüket — ha ugyan fogást ejtettek — zsák-mányuk húsa, vére. Csaknem teljesen ruha nélkül, a legesikorgóbb hidegben is kilépnek háló kamrájukból, pedig hálókamrájukban a fagyú lámpás gyakorta nyomasztó meleget tart fenn. Komoly betegség nem igen fordult elő köztük; kivéve, hogy a téli idő közeledtével csak-

nem mindnyájuk erősen köhögött és náthás volt. De csuf daganatok és sebek gyakoriak: nagy részt elhanyagolt elfagyástól származnak.

Sem hóból, sem fából nem építik lakásukat. Fa nincs is azon a vidéken egyéb, mint a vizen oda kerülő uszadék. Télen nyáron sátorban lak-

nak, melynek külső tetőzete egy belső sátor vagy háló kamrát fog maga alá, hogy a benne lakót jobban megvédje a hideg ellen. A háló kamrának négy lépés a hossza, három lépés a szélessége, a magassága pedig éppen akkora, hogy közép természetű ember benne egyenesen megállhat. Vastag, meleg rénszarvas-bőr borítja, a tetejét még azonfölül fűréteg. Padozata vessző- és szalma réteg fölé vont bálnabőr, ami fölé éjjelire még rénszarvas-bőrt tergetnek. A kamra oldalain szintén rénszarvas-bőr függönyökkel elválasztott terek képezik az éléskamrát. A há-

CSUKCS GYEREKEK.

ló kamrákat három lámpás fűti; ezek lángja és a szűk helyen szorongó sok ember kigőzölgése oly meleget áraszt, hogy

lakosai a leghidegebb időben is ruha nélkül tartózkodhatnak benne.

Nyáron át a külső sátor alatt ta-

OSIKOS TANYA A TENGERPARTON.

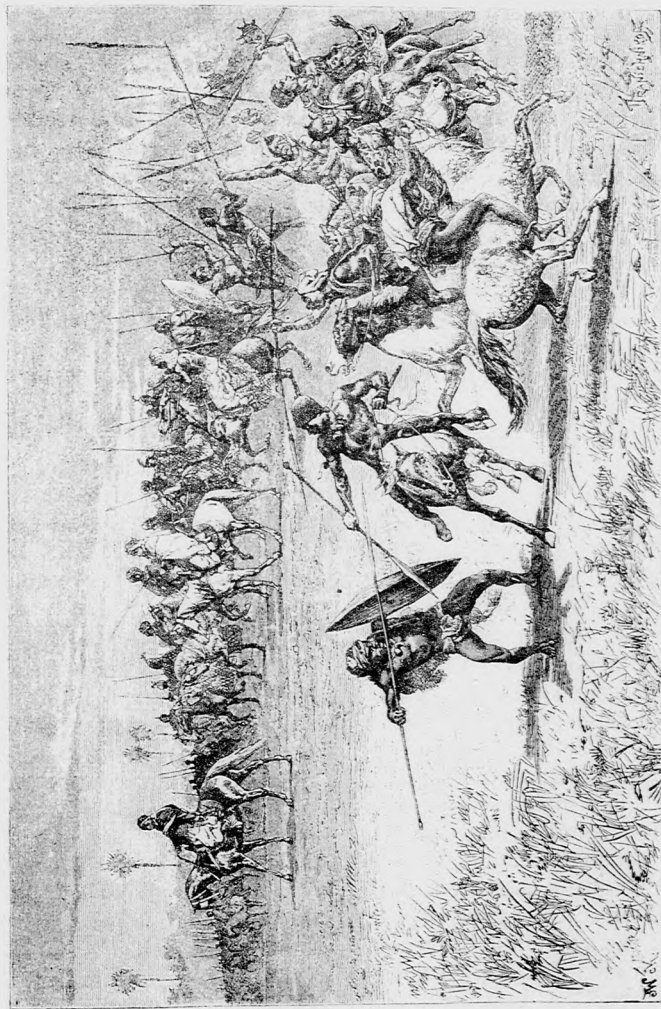
nyáznak és dolgoznak. Ennek összevarrott rozsmár- és fókabőr takarója sokszor egészen lyukas és kopott; meglátszik rajta, hogy már egész nemzedékek hasz-

nálták. E bőr takarókat szíjjakkal összekötött léczekre vonják, a melyek földbe vert karókon vagy a földre helyezett három lábú bakon állnak.

is ruha nél-
or alatt ta-

A sátor közelében néhány embernyi magasságú karón és keresztfáin függenek, fekszenek a bőrcsónakok, evezők, vető lándzsák, hálók stb. nagyobb eszközök.

Ugyancsak a sátor közelében vannak a földbe ásott pinczeforma éléstárak is, melyek bejáratát uszadék fával, kövekkel szokták elzárni.

BAGIRMI CSAPAT.

Sátraikat mindig a tengerpart közvetlen közelében, gyakran a belső lagúnákat a tengertől elválasztó homok gáton ütik föl. Néhány óra alatt fölépül az ily

palota s ugyanily gyorsan föl is szedhető, ezért a csukcs családok könnyen hurezolkodhatnak és hurezolkodnak is egyik faluból a másikba. Mindamellett ugy látszik

al össze-
k földbe
helyezett

mégis, mintha egyes családoknak a partok mentén több helyen is volna efféle külső sátorvázuk, mely esetben átköltözéskor csakis a sátor-takarókat, bőrszőnyegeket s legszükségesebb házi eszközeiket viszik új lakhelyükre. Minden egyéb az elhagyott sátorban marad és minden zár, őrizés nélkül biztosak, hogy semmi sem vész el belőle. Kis időre erős hidegben is olyan egyszerű, rongyos sátorral is beérik, a melyben éppen csak kinyújtózhatnak.

Csónakjaikat rozmár bőrből csinálják, a melyet könnyű fa- és csont bordázatra vonnak. Négy ember könnyen elviheti az olyan csónakot, a melyben harmincz ember elfér. Mint a grónlandiak, a csukcsok is minduntalan félbehagyják az evezést, hogy pihenjenek, csevegjenek, kacagjanak; arra megint tüzzel-lobbal eveznek, azután megint pihennek.

Télre elteszik csónakjaikat s a kutya-szánokat veszik elő. Hajlékony fából, csontból készítik szánjaikat, azért igen könnyűek; egyes darabjait nem szögezik, hanem úgy kötik össze. Alacsony, kényelmetlen ülésüket rendszeren bőrdarab takarja; e célra kivált a jeges medve bőrt kedvelik. Utazás előtt a szántalpakat ismételve leöntözik, hogy a rajta támadó jégkéreggel annál jobban csúszszenek. A szán elé fogott kutyák száma, ép úgy a befogás módja változó. Látni kettős, tizes, sőt huszonnyolcz fogatú szánokat is; hol párosan egymás elé, hol tömegesen egymás mellé vannak fogva minden rendszer nélkül. Kocsisuk szüntelen kiabálással és hosszú ostorral igazgatja azokat. Ha valamelyik makranczoskodik, egy vasveretű, vasgyűrűs, rövid vastag botot dobnak hozzája. Oly sulyos e szerszám, hogy a dobás könnyen életébe kerül a kutyának. Jól tudják ezt a szegény állatok és ha csak megcsördülnek a karikák, már akkor is vég erőfeszítésbe kapnak. Pihenés idején hóba vert czövekhez kötik a fogatot. A kutyák lábát gyakran megvérzi a kemény

hó. Ezért a jól fölszerelt szánon néhány darabzacskó forma, rövid kutyaecsizma sem hiányzik, bár csak végszükségben használják.

Mint vonós állatok, a házőrzést az ugatással egyetemben egészen elfeledték, vagy tán sohasem is tudták. Nem is szükséges, itt [nem lopnak. Beléphetsz akár melyik elősátorba, az ott heverő kutya egy morgással sem jelenti be gazdájának érkezését. Békésen élnek egymással, sőt barátságosak az idegen kutyákkal is. Téli szükség idején igen kevés eledelt kapnak, ilyenkor lefogynak és jobbára valami hófuvat oldalában mozdulatlanul hevernek. Napokig, csaknem azt mondhatni egész héten át sem kapnak eledelt, de azért a sátor környékét még sem hagyják el, még élelem után se látnak. Alig néhány hónaposa a kölykek, már szán elé fogják, hogy bele tanuljanak.

A csukcsok élelmüket csaknem kizárólag vadászással, halászással szerzik. Bizonyos időben ez igen jutalmazó, de a hideg évszakban annál szegényesebb. Ehhez járul, hogy vajmi kevésé gondoskodnak a holnapról; így azután sokszor nagy nyomorúságba jutnak.

A fókát erős szíjjakból font hálóval fogják. A hálót nyári időben a partok fenékjege közé feszítik, a belékeveredett fóka nem juthat a víz felszínére és így megfullad. Télen szintén hálóval, szigonyokkal vagy a jégfélk fölé vont hurokkal ejtik el. Ha lehetséges, inkább úgy verik, mint szurják agyon, mert a vérét rendkívül szeretik. A medve ellen legbiztosabbnak tartják a kést vagy a lándzsát; a rozmárt, nagyobb fóka-fajokat és bálnákat pedig szigonyozzák. A madarat hálóval fogják; vagy e célra készült hajító dárdával, nyíllal, parittyával ejtik el.

Tüzelesztésre aczélt, tüzkövet, rézszint pedig fúró készüléket használnak. A tüzkőnek ismeretes csiholásából, a fúró készüléknek pedig gyors forgatásából

támad a szikra, mit a taplóval fölfognak. A tűzfurót jobbára az asszonyok kezelik; pár perczig szokott tartani, míg szikrát kapnak. Az aczelt s tüzkövet kis zsacsokban hordják a férfiak a nyakukon.

A parti csukcsoknak sem említésre méltó valóságuk, sem társadalmi rendjük, sem pedig főemberük nincsen. A gyenge azért még sincs itt elnyomva; gonosztett, a pálinka-részegségben elkövetett néhány erőszakosságot kivéve, nem fordul elő. Szent előttiük a más birtoka, még akkor is, ha nekik életszükségletük volna, ami a másik fölőségének látszik. Éheztek, de azért a hajó tartalék-élelemszeréhez nem nyúltak, pedig örízetlen feküdt a parton; százával fordultak meg a hajón s jártak-keltek szabadon oly átutazók, a kikről tudtuk, hogy sohasem fogjuk őket többé látni; olyan tárgyak körül forgolódtak felügyelet nélkül, a melyek rájuk nézve kincsek valának, de azért semmi sem veszett el.

A nők igen szorgalmasak; nemcsak a gyermekápolás, sütés, főzés, jégolvasztás, tisztogatás, varrás és más »női munkák« az övék, hanem ők tisztogatják a halászat vagy vadászat zsákmányát, sőt a sátor közelében halászni is segítenek. Ők gyűjtik és teszik el télire a főzeléket, ők készítik ki a bőroket, ők csinálják az állatok idegeiből a fonalat. A férj dolga a halászat és vadászat; azért gyakran huzamosabban távol van családjától. A sátorban ez nem igen dolgozik, hanem eszik, iszik, pipál, cseveg, legföllebb vadász-halász szerszámaikat gondolja kisé.

A férj és a nő, a szülők és a gyermekek között a legnagyobb békesség uralkodik. Soha egy kemény vagy goromba szót nem hallottunk. A férj minden cserénél kikéri a nő véleményét és neki adja a becsérelt tárgyat eltevésre. Gyermekeiket se nem szidják, se nem verik és azok mégis a legilletelmesebb, jámbor gyermekek. Ha a szülők valami

nyalánkságot kaptak, mindenik gyermeknek jut belőle és azok nem veszekednek, hogy amazé nagyobb. Ha valamelyik gyermek cukrot kap, szájról-szájra adja szüleinek, testvéreinek.

Tíz hónapig voltunk náluk. Mikor a hajónk kiszabadult és újra útnak eredt, barátaink: a csukcsok, az asszonyok, a férfiak, gyermekek sokáig néztek utánunk a magas partról.

2. A bagirmik és bagerik.

Afrika belső részeiben sokféle szerencsen néptörzs él, folyton háboruskodva egymással. Egy hirneves tudós utazó, Nachtigall, a bagirmi törzsnél járt, mikor e törzs épen hadjáratra indult az erdős tájon élő bageri törzs ellen. A bageri törzs arról is nevezetes, hogy az ottani óriási fákon rendez be valóságos légi várakat, melyekbe veszedelem idején vonul. Ilyen favárakat ostromoltak a bagirmik és Nachtigall egyebek közt ezt írja:

Csakhamar megláttuk azokat, a kiket üldöztünk és a kik látszólag a legnagyobb lelki nyugalommal nézték biztos magasságból esküdt ellenségeik közeledését. Magasra emelkedik a többi fa fölé az eriodendron; úgy látszik, csakis ezen a fán tartózkodnak veszély idején. Valóban nagyon alkalmas lehet ez a fa erre a célra. Igen magas; kemény fáju törzse egyenes, mint a gyertyaszál; ágai küllösen mennek szét több emeletben, és azonfelül csaknem vízszintesek. Az alsó emeletet, a mely még nagyon közel van az ellenséghez, rendszeren használatlanul hagyják. A második emeleten a szomszédos vízszintes ágakra rudakat tesznek keresztbe úgy, hogy egy emelvény keletkezik; arra tartós, vastag szalmafonatot erősítenek és rá építik hajlékukat. Ez rendszeren egy kis kunyhó; abban tartják a gabonát is, a vizes korsókat s a házi eszközöket (például famozsarakat, a melyben a lisztet készítik) és még a házi állataikat, kecskéjüket, ku-

tyájukat, tyukjaikat is fölviszik magukkal. Ez emeleten fölül, gyakran magán a törzsön, egy ágakból és szalmából font erős kosár van, a melyben egy vagy két ember elfér; olyan forma mint egy árboczkosár. A fán levő emberek benne tartják fegyverkészletük legnagyobb részét. A főharczos vagy a főharczosok ebben a kosárban vannak, melynek oldalai körülbelül egy méter magasak; onnan röpitik le ártatlan nányilaikat és készen tartják a késüket meg a lándzsájukat arra az esetre, ha az ellenségnek sikerülne az első emeletre jutni. A fák nagysága vagy terjedelme szerint egy vagy több család lakik rajtuk. Éjjel, mikor nem kell támadástól tartaniok, ha szükséges, leereszkednek a lakók vízért és gabonáért, a melyet elrejtett vermekben tartanak. A föl- és leszálláshoz egyszerű létráik vannak vékony póznákból, indás növényekből és növényi rostkötelekből összekötözve.

Részünkről szó sem volt valami tervszerű, közös támadásról. Mikor a lakott fákkal szemben álltunk, a legtöbben nem tettek egyebet, mint hogy fenyegetve lóbálták lándzsájukat és nagy óvatosan betakarták magukat pajzsukkal vagy a kinek nem volt, a félig szétrombolt kunyhók szalmafonatának darabjaival vagy erősebb gyékényekkel. Mások az erdőben szanaszét kószáltak, abban a reményben, hogy talán valami lent rekedt kecskére, kutyára vagy egy pár tyukra bukkannak, vagy egy gabnás vermet találnak, vagy egy embert, aki szerencsétlenségére leszállt a fáról és a támadástól meglepetve, talán nem érhetne el menedékhelyét. Ez a nagy sereg egészen tehetetlen volt. Százával álltak körül a fegyveres emberek az egyes menedékhelyeket; szavakkal és taglejtésekkel fenyegetődöztek, de nem volt bátorságuk a támadásra, mert tudták, hogy míg fegyveres védője van a fának, az első támadók okvetlenül elvesznek. A fákat levágni, ledönteni nem volt eszközük és a kö-

zönséges fegyverek nem értek el a védőkig. Voltak ugyan a fejedelemnek puskával fegyverzett rabszolgái, de egyik sem volt képes a puskáját jól tartani, czélozni és találni. A gyilkos fegyvert minél messzebb tartották testüktől, mihelyt tüzelni kezdtek; így hát legfőlegb saját társaik élete volt tőlük veszedelemben. Még leginkább sikerülhetett az ostromlóknak tüzzel szétrombolni a fán lakók szalmafonadékat, miáltal a védőknek föllebb kellett vonulni a fára és így lassanként bevehették az erősséget. A hol a támadók eléggé védve voltak a védők fegyverei ellen és baj nélkül fölmászhattak az első emeletre, hosszú póznákra kötözött égő szalmacsomóval próbálták fölgyújtani a kunyhót és az »árboczkosarat«. De ritkán sikerült ez, és ha már valahol meg is gyuladt a szalma és a fa, a védők könnyű szerrel kioltották vízzel.

Már nem igen féltettem a mi szegény ellenfeleinket, mikor egyszerre csak épen az én szolgálaim által fordulni kezdett a sorsuk. Almász és Hammu részt vettek a küzdelemben, amely nekik csak vadászati élvezet volt és sem olyan veszedelmes, sem olyan fárasztó nem volt, mint más vadászat. sőt még nagyon ügyesnek sem kellett lenniök, mert a cél állandó volt. Ez elvakult emberekre nem hatott az, hogy gyáva kegyetlenségükön fölháborodtam; tekintélyemnek itt vége volt, mert ők ezt vallásos dolognak tartották, amihez keresztény nem ért. Épen nem sajnálták az »átkozott pogányokat«, mint a gyöngytyúkot lelőni, hiszen em akartak meghódolni egy mohamedán királynak. Ha szerencsére Almász nem lett volna közép-szerű, Hammu pedig igen ügyetlen lövő, akkor e napon a szerencsétlenek közül sokan életükkel lakoltak volna azért, hogy tulságosan bíztak a pamut-fáikban.

Ott voltam, mikor az első áldozat elesett. Egy fáról, a melyen több család lakott, egy magas termetű ifju harczos

egyre-másra röpitette alá ártatlan nádnyilait és lehetőleg pajzsával és a kosár oldalával fedezte magát. Néha egészen

fölegyenesedett, üldözőit haragosan megfenyegette az öklével, csúfolta őket, és megvetését fejezte ki; bátorító kiabálás-

A FAVÁR OSTROMA.

sal feleltek neki a közel levő asszonyok. Egyszer, mikor így fölegyenesedett, Almász golyójától találva, szó nélkül rogyott

vissza. Csakhamar halálos sebet kapott a fának egy másik védője is, a ki még föl-lebb egy kihajló ágon ült; néhány másod-

perczig görcsösen kapaszkodott az ágba, azután holtan bukott alá a magasságból. Erre iszonyú jelenet támadt. A mi embe-reink rárohantak a holttetemre és egy percz alatt szétvagdalták és szétszag-gatták.

Egy harmadik védő, az utolsó férfi azon a fán, szintén megsebesült; össze-szedve minden erejét, családostul fölmá-szott a fa sudaráig és ott hallgatagon megkapaszkodott, vére pedig hosszú vonal-ban csorgott alá a fatörzs szürke kérgén. Csak most mertek a gyáva üldözők a fára mászni. Csakhamar leadogatták vagy ledobták a kecskéket, a kutyákat és a tyúkokat, levetették a halottat és a sebe-sültet, hogy alant álló vad társaik kegyet-lenül széttéphessék és egyenként lerán-gatták az asszonyokat, a gyermekeket és egy öreg embert. A kik élve maradtak, egy szót sem szóltak, nem kiabáltak, nem panaszkodtak. Kétségbe esett megnyug-vással hagyták magukat összekötözni; védőjüket és hazájukat elvesztve, gyá-szos rabszolgaságba mentek.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »Kis Lap« XXXV. köt. 19-dik számá-ban közölt rejtvények megfejtését még beküld-ték: Dienes Rózsika, Zsiros Margit, Zoltán és Aladár, Pfeiffer Gyuluska, Kaprinay Gizella, Beck Irén és Nándor, Lindenbaum Bodog.

Megfejtések, megfejtők, jótékonyági ro-vat és Forgó bácsi postája a jövő számban.

Kis Értesítő.

Szinte leszakad olvasó-asztalom a kedves-nél kedvesebb, szebbnél szebb karácsonyi köny-vek terhe alatt, s bizony fáj a választás. Mégis, hogy utba igazítsalak, a legszebbekből a javát kiszemelve, röviden sorolom fel itt.

A Singer és Wolfner újabb e nemű kiadásai-nak egyik gyöngye az »Apa mesél« című könyv, melynek különös ékessége a sok szép rajz. Szer-zője Benedek Elek, a híres székely mesemondó. A 38 történetet, versikét magában foglaló könyv-

ből kétféle kiadás van. A színezett képü 2 frt., a fekete rajzu 1 frt. — E mellé méltán sorakozik a Pósa Lajos legújabb verses-könyve: »Pillan-gók«, gyönyörű színes képekkel. (1 frt 60 kr.) — Forgó bácsi két könyvét nagyon kidecsérnem nem illik tán; de mégis ajánlom, mert tavaly óta annyi fogyott el belőlük, hogy azt kell hin-nem, helyes nyomon jártam, midőn megírom. Az egyik gazdagon illusztrált könyv, »Forgó bácsi képes könyve« (2 frt 40 kr.), a másik »Az én kis világom« bájos színes rajzokkal (1 frt.).

A Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) czég nemcsak a kicsi gyermekvilágról, de serdül-tekről is gondoskodott. Itt van mindjárt az örök szép »Robinson Crusoe« kalandos története, szá-mos képpel. Defoe nyomán dr. Radó A. (1 frt 60 kr.) — »Columbus Kristóf«, hasonló diszes ki-adás. A nagy tudós és fölfedező élete és uti ka-landjai. Irta dr. Brosik R. (2 frt 40 kr.) — A ki-sebbek számára: »Képek a nézeti oktatáshoz« 300 tárgyat magában foglaló képes könyv tiszta kivitelű rajzokban. Egyike a leghasznosabb ké-pes könyveknek, mely mulattatva oktat. Diszes kötés. (4 frt.). — Ugyancsak az apró világnak való Pósa L. »Képes ábécéje« 28 színes képpel s aranyos kis versekkel, gyönyörű borítékban. (80 kr.) — »Paprika Jancsi színháza«, a legmulat-ságosabb czirkuszi tréfákkal, pompás színezés-ben. Két méter hosszú panoráma ez, egyik képe furább s kedvesebb a másiknál. Tartós, szinte el-térhetetlen kötés. Ennek a versikéit is Pósa L. írta. (1 frt 60 kr.) — Ezeken kívül még 3—5 éves gyermekek számára még egy sereg kisebb-nagyobb, olcsóbb-drágább könyv, melyeknek jegyzékét a nevezett czég kértetekre szívesen küldi meg bérmentesen.

A Révay testvérek a serdült ifjuságról különösen bőven gondoskodtak ép oly tartalmas, mint vonzó olvasmánnyal, s ennek kiválóképen diszes külsejéről. Itt álljon legelől »A két koldus-diák«, írta Mikszáth Kálmán, a közkedveltségű elbeszélő a híres debreczeni kollegium multjából, Mannheimer Á. rajzaival. Füzve 1 frt 80, remek kötésben 3 frt. — »Koldus és királyfi«, a híres amerikai humorista Mark Twain nyomán angol-ból magyarította Fáy B. Érdekfeszítő, hol érzel-mes, hol mulatságos hosszú elbeszélés 88 famet-szettel. (Füzve 2 frt 40, kemény kötésben 2 frt 80 kr, diszkötésben 3 frt 20 kr.) — Ugyan-e szer-zőtől »Tamás urfi kalandjai« számos képpel. Minden során a kitünő író kedves humora ra-gyog. (Hasonló árák.) — »A munka bajnokai.« Tissandier G. nyomán K. Tóth K. Számos kép, diszes kiadás. Szép és hasznos könyv. (Füzve 3 frt, 4 frt, 450 kr.) »Huckleberry Finn kaland-jai« Mark Twain, 69 kép. Soronkint növekedő érdeklődéssel olvassa az ember. Az ünnepelt amerikai humoristának igazi remeklése. (3. frt.,

3 frt. 60 kr. 4 frt. 20 kr. — » *A tudomány vértanús.* Tissandier nyomán K. Tóth K. » Ezt a könyvet minden ifjunak meg köllene szereznie. Sokat tanul belőle s lelkesül rajta. Igy ír róla egy jeles bíráló. (3 frt., 4 frt., 4 frt. 50. kr.) — » *Vilmos a hajós inas.* Irta Mayne-Read. A kitünő

elbeszélőnek egyik legjelesebb műve. Ismeretlen, tündér tájakat s az itt folyó rendkívüli kalandokat hasonlíthatatlan közvetlenséggel írja le a szerző. Számos metszet. 2 frt., 2 frt. 40 kr., 3 frt. — » *A skalpvadászok.* Ugyan ettől az írótól, ugyanazok az árák.

A „Kis Lap“ t. előfizetőihez!

„Kis Lap“-nak *harminczötödik* kötete ér véget e hónappal, ez esztendővel. De miként a lefolyt évet követi szakadatlan sorban az új, a „Kis Lap“ kötetei hosszú sorozatának is új kötetben lesz folytatása a beköszönő új évvel s csak régi szokásomhoz maradok hű, mikor előre jelzem, kis híveim nagy serege voltaképen úgy is tudja: hogy nemcsak az új esztendő közeledik, hanem a „Kis Lap“ *harminczhatodik* kötete is, melynek anyagát Forgó bácsi már előre készíti, rendezi.

A magyar gyermekvilág, mely közel két évtized óta sorakozik, egyre hivebben, egyre tömegesebben a „Kis Lap“ zászlaja alá, rég tudja, milyen jó barátja, mulattatója, oktatója van Forgó bácsiban. A ragaszkodás számtalan jelével mutatja ezt, kedves elégtételül Forgó bácsinak, ki viszont meleg szeretettel törekszik arra, hogy kis hívei egyre teljesebben megtalálják hetenként bekapogtató lapjokban mindazt, ami elméjük fejlesztésére, kedélyök, szívök nemesítésére szolgál, egyuttal pedig lebilincselő szórakoztatást nyújt. Két évtized tanuskodik az e téren elért ritka sikeréről s büszkeségem az, amiről a hozzám érkező ezernyi levélből mindannyiszor új örömmel értesültem: hogy mai nap már minden jó gyermek vágya az, hogy jutalomképp a „Kis Lap“-ot kaphassa meg.

Az új évvel meginduló új kötet az eddigi nyomon fog haladni, megtartva a rég megkedvelt jó beosztást. Érdekesítő és tanulságos **hosszabb elbeszélés** mellett minden szám közöl **kisebb elbeszélést, mesét**, koronként eljátszásra alkalmas kis **szindarabot**, művészi kivitelű rajzok kíséretében **ismeretterjesztő cikkeket**, ugyszintén minden számban **költeményeket** rajzokkal, **rejtvényeket** és **feladványokat**. Nyitva áll mindig a **jótékonyági** rovata, míg a **Forgó bácsi postája** folyvást fenntartja az összeköttetést Forgó bácsi és kis olvasói közt.

Az új kötetben, tudom, új hívekkel szaporodva leszünk mindnyájan együtt, tovább haladva az eddigi kedves ösvényen. Kövessetek mentül többen, örömmel fog vezérelni hivetek

Forgó bácsi.

Tisztelettel kérjük a „Kis Lap“ t. előfizetőit, szíveskedjenek megrendeléseiket mielőbb beküldeni, hogy a lap pontos szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

A „Kis Lap“ előfizetési ára:

Negyedévre	1 frt 40 kr.
Félévre	2 „ 80 „
Egész évre	5 „ 60 „

Az előfizetési pénzek, melyeknek küldésénél legzélszerűbb a postai utalványok használata, a „Kis Lap“ kiadóhivatalához, (Budapest, Ferencziek tere, 3. sz. Athenaeum-épület) intézendők.

A „KIS LAP“ kiadó-hivatala.

Karácsonyi és ujévi ajándéknak alkalmas Ifjusági iratok.

Az ATHENAEUM könyvkiadóhivatalában (Budapest, Ferencziek-tere 3. sz.) s általa minden hiteles könyvárusnál kaphatók:

Hoffmann Ferencz közkedvességü ifjusági iratai:

A tengeren túl.	A munka jutalma.
Vidor Ferkó.	A szenvedések iskolája.
A milliomos.	A testvérek.
Bűnhődés.	Anyai szeretet.
A becsület utja.	Az életbiztosítás.
A milyen az ur, olyan a szolgálja.	Az igazság napfényre jő.
A szokás hatalma.	Az Inka kincse.
Tiszteld atyádat és anyádat.	Egy fedél alatt.
A becsületszó.	Egy levél a Szentírásból.
A helgolandi fiu.	Hűség és álnokság.
A hű szív.	Ki mint vet, úgy arat.
A jó tett is meghozza kamatait.	Királyfi.
A két hű barát.	Loango.
A magas északon.	Mylord Cat.
A megtért.	Próbák.
	Szegény és gazdag.

Ára egy-egy kemény táblába kötött s négy csinos képpel ellátott kötetkének 50 kr.

Hoffmann Ferencz. A tarka könyv. Százötven erkölcsi elbeszélés. Kis gyermekek számára. A 4-ik német kiadás után magyarítá egy gyermek-barát. 3-ik javított kiadás. *Nyolcz színes képpel. Kemény táblába kötve* 1 frt 80 kr.

Barthélemy. Az ifju Anacharsis utazása Görögországban. Barthélemy után a magyar ifjuság számára szerkeszté Hanthó Lajos. Színes kemény kötésben s több fametszetü képpel 1 frt 80 kr.

Ifjusági emléklapok. (Költevények, szinnü és elbeszélések egy képpel.) Gyűjtötte *Füssy Tamás*. Színes táblába kötve 1 frt.

Kingsley Károly. A hősök. Görög tündérmesék. Angolból Pulszky Ágost. Egy könyomatu ézimképpel. Diszkötésben vörös angol-vászonban, aranyszegéllyel 2 frt 50 kr.

Remellay Gusztáv. Fény és boru. Tört. elbeszélések az ifjuság részére. Két könyomatu képpel. Színes kemény táblába kötve 1 frt 80 kr.

— Szent László király, történeti elbeszélés az ifjuság számára. Két képpel. Színes kemény táblába kötve 1 frt 80 kr.

A „KIS LAP“ némely évfolyamainak számos szép képpel diszitett kötetei csinos kemény kötésben egyenkint 3 frt.

Schmid Kristóf általános elterjedt Ifjusági iratai:

A piros tojások.	Thalheim Etelka.
Mathild és Vilma.	A virágkedvelők.
A virágkosárka.	Klára. — A rózsató.
Eichenfels Henrik.	Timót és Philemon.
Tanulságos beszélykék.	Nándor. — A Wolfsbühl melletti kápolna.
Tannenburgi Róza.	Jozafát, királyfi.
Eustachius.	A piros és fehér rózsák.
A jó Fridolin és a gonosz Detrik.	A vadon virágai. — Lajos.
A jó Örzse.	Schmid Kristóf életrajza. — Színjátékok.
A báránka.	
Paulina.	

Ára egy-egy csinos vörös vászonba kötött és egy képpel ellátott kötetnek 70 kr.

Martin M. A természet három országa. A magyar ifjuság számára átdolgozta dr. Dulácska. 262 színes ábrával s fametszettel. Színes táblába kötve 2 frt 50 kr.

Ney F. Gyermekek könyve. Képekkel. Második bővített kiadás. Kemény diszkötésben, 30 színezett képpel s egy kőrajzzal 1 frt 70 kr.

Marryat kapitány. Rüstig Zsigmond, a brémai kormányos. Uj Robinson, a magyar ifjuság számára fordítá dr. Dulácska Géza. 94 képpel. Kemény táblába kötve 2 frt.

Svanton-Belloc Luiza. Pierre és Pierette, a kis kéményseprők, vagy a csavargó élet veszélyei. A francia Akadémia által koszorozott pályamű. Az ötödik kiadás után fordította Sárkány J. F. Egy színezett képpel. Kemény táblába kötve 50 kr.

Történeti képes A, B, C. A magyar történet jelesebb királyai, vezérei s államférfiainak színezett alakjaival A, B, C. rendben. Kis honfiak és kis honleányok számára. Irta a Jókedyü bácsi. A képeket rajzolta Szemlérl Mihály tanár. Színes kemény táblába kötve 60 kr.

Virágcsokor. (Vigjáték, költemények és elbeszélések, egy képpel.) Emlékül jó gyermekeknek gyűjtötte *Füssy Tamás*. Színes táblába kötve 1 frt.